

ประกาศสถาปนาสมณศักดิ์

ภุมิพลอดุลยเดช ป.ร.

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหาจักรีบรมราชูปถัมภ์ จักรีนฤพดินทร สยามินทร์ราชธิราช บรมนาถบพิตร

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ประกาศว่า โดยที่ทรงพระราชดำริว่า พระสงฆ์ซึ่งดำรงในสมณคุณ มีอุปการะยิ่งแก่ การพระศาสนา สมควรจะได้เลื่อนอิสริยยศฐานันดรในสมณศักดิ์สูงขึ้น มีอยู่ บัดนี้จวบกาลมหามงคลสมัย เฉลิมพระชนมพรรษา ควรจะสถาปนา อิสริยยศพระสงฆ์ขึ้นไว้ เพื่อจักได้บริหารพระศาสนาให้เจริญรุ่งเรืองยิ่งขึ้น สืบไป

จึงทรงพระราชดำริว่า พระพิมลธรรม เป็นพระเถระผู้เจริญใน สมณคุณธรรมสัมมาปฏิบัติ ได้ศึกษาแตกฉานในมคธปริวรรตนี้ตลอดทั้ง อรรถธรรมวินัย สามารถสอบไล่ได้สำเร็จภูมิเปรียญธรรม ๘ ประโยค ทรงพระกรุณาโปรดให้เป็นพระราชาคณะที่พระศรีสุธรรมมุนี แล้วโปรด ให้เลื่อนเป็นชั้นราชในราชทินนามเดิมเป็นชั้นเทพที่พระเทพเวที เป็น

เล่ม ๑๐๓ ตอนที่ ๑๖๕ ราชกิจจานุเบกษา ๒๕ กันยายน ๒๕๒๕

ชั้นธรรมที่พระธรรมไตรโลกาจารย์ เป็นรองสมเด็จพระราชาคณะที่
 พระพิมลธรรม โดยลำดับ รับภาระพระพุทธศาสนา มีอุตสาหกรรม
 ในการประกอบพุทธศาสนิกเป็นหินตามหินดีประโยชน์โดยอเนกประการ
 อาทิ ด้านการปกครอง พระพิมลธรรม เคยเป็นเจ้าอาวาสวัดสุวรรณดาราราม
 เป็นรองเจ้าคณะจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นรองเจ้าคณะมณฑลอยุธยา
 เป็นสมาชิกสังฆสภา เป็นเจ้าคณะตรวจการภาค ๔ เป็นเจ้าคณะจังหวัด
 พระนครศรีอยุธยา เป็นสังฆมนตรีว่าการองค์การปกครองและเป็นเจ้า
 อาวาสวัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ ด้านการศึกษา เป็นครูสอนประจำ
 โรงเรียนประชาบาลวัดกลางเมืองเก่า จังหวัดขอนแก่น เป็นผู้อำนวยการ
 ศาสนศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นแม่กองธรรมสนามหลวง
 เป็นสังฆมนตรีช่วยว่าการองค์การศึกษา ได้ดำเนินการเปิดสอบธรรม
 สนามหลวงที่รัฐเคดาห์ ประเทศมาเลเซียขึ้นเป็นครั้งแรก เป็นสถานายก
 มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นผู้จัดตั้งโรงเรียนพระพุทธศาสนาวัน
 อาทิตย์ และจัดตั้งสำนักงาน "ธรรมวิจัย" มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 ด้านการเผยแผ่ เป็นพระคณาจารย์เอกทางเทศนา ได้จัดตั้งสำนักวิปัสณา
 กรรมฐานขึ้นและได้ขยายออกไปทั่วประเทศ และในต่างประเทศ ได้จัด
 แสดงธรรมและบรรยายธรรมที่วัดแก่ประชาชนทั่วไปทุกวันพระ และวัน
 เสาร์ วันอาทิตย์ ได้เดินทางไปร่วมประชุมและดูงานด้านพระศาสนาใน
 ต่างประเทศหลายครั้ง ด้านสาธารณูปการ ได้เป็นประธานจัดงานผูกพัทธ
 สิมาวัดพุทธปทีป กรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ ได้ก่อสร้างอาคารเรียน
 มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นอาคารตึก ๓ ชั้น จำนวน ๓๒ ห้อง

เล่ม ๑๐๓ ตอนที่ ๑๖๕ ราชกิจจานุเบกษา ๒๕ กันยายน ๒๕๒๕

ได้ก่อสร้างและบูรณะปฏิสังขรณ์ศาสนาสงฆ์ที่วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ และวัดในต่างจังหวัดหลายแห่ง ในการสังคายนาพระธรรมวินัยตรวจชำระ พระไตรปิฎก ในพระบรมราชูปถัมภ์ เพื่อเฉลิมพระเกียรติในวโรกาสที่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์เอกอัครศาสนูปถัมภกทรงเจริญพระชนม พรรษาครบ ๕ รอบพระชนกษัตริ์ ได้เป็นสังคีตการกสงฆ์ในการสังคายนา และส่งปาโมกษ์ฝ่ายพระอภิธรรมปิฎก

สรรพคุณยักยักพระพิมพ์ลธรรม ได้ปฏิบัติบำเพ็ญมาโดยตลอดได้ ปรากฏเป็นผลดีแก่ประเทศชาติ พระศาสนา และประชาชน สมควร ยกย่องให้ ดำรงในสมณฐานันดรสูงชัน

จึงทรงพระกรุณาโปรดสถาปนา พระพิมพ์ลธรรม ชันเป็นสมเด็จพระราชาคณะ มีราชทินนามตามที่จารึกในสุพรรณบัฏว่า สมเด็จพระพุฒาจารย์ สมถวิยัสสนาญาณปรีชา อรัญญิกมหาปริณายก ตรีปิฎกโกศล วิมลคัมภีร์ญาณสุนทร บวรสังฆาราม คามวาสี อรัณวาสี สติคณ วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ราชวรมหาวิหาร พระอารามหลวง มีฐานานุศักดิ์ตั้งฐานานุกรมได้ ๑๐ รูป คือ พระครูปลัดสัมพิพัฒนธุดาจารย์ ปรีชาญาณประยุต วิสุทธจริยาธิการ สังฆนายก ปิฎกธรรมรักจิต ๑ พระครูวินัยธร ๑ พระครูธรรมธร ๑ พระครูศัพทสุนทร พระครูคู่สวด ๑ พระครูอมรโมหิต พระครูคู่สวด ๑ พระครูวิจิตรสังฆการ ๑ พระครูวิจารณ์โกศล ๑ พระครูธรรมรักจิต ๑ พระครูสมุห์ ๑ พระครูใบฎีกา ๑

อนึ่ง ทรงพระราชดำริว่า พระธรรมวโรดม เป็นพระเถระผู้เจริญ ในสมณคุณวิบุลยปรีชาญาณ ได้ศึกษาแตกฉานในมคธปริวรรตน์ ตลอดทั้ง

เล่ม ๑๐๓ ตอนที่ ๑๖๕ ราชกิจจานุเบกษา ๒๕ กันยายน ๒๕๒๕

อรรถธรรมวินัย สามารถสอบไล่ได้สำเร็จภูมิเปรียญธรรม ๘ ประโยค ทรงพระกรุณาโปรดให้เป็นพระราชาคณะที่พระกวีวงศ์ แล้วโปรดให้เลื่อนเป็นชั้นราชในราชทินนามเดิม เป็นชั้นเทพที่พระเทพเวที เป็นชั้นธรรมที่พระธรรมปิฎก เป็นรองสมเด็จพระราชาคณะที่พระธรรมวโรดม โดยลำดับ รัับภาระพระพุทธศาสนา มื้อดสาหะวีริยะ ประกอบพุทธศาสนกิจ เป็นที่ตานุหิตประโยชน์ตามกำลังสติปัญญาความสามารถ ช่วยกิจการคณะสงฆ์ อาทิ ด้านการปกครอง เป็นเจ้าอาวาสวัดบ้านโป่ง และเจ้าคณะอำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี เป็นเจ้าคณะจังหวัดสมุทรสงคราม เป็นสมาชิกสังฆสภา เป็นเจ้าคณะตรวจการผู้ช่วยภาค ๑ เป็นกรรมการบริหารคณะสงฆ์ไทย เป็นพระวินัยธรชั้นฎีกา เป็นเจ้าอาวาสวัดเพชรสมุทรมุร อําเภอเมืองสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม เป็นเจ้าคณะภาค ๑๕ เป็นกรรมการมหาเถรสมาคม เป็นเจ้าอาวาสวัดปทุมคงคา เป็นเจ้าคณะภาค ๑ ด้านการศึกษา พระธรรมวโรดม เป็นครูสอนปริยัติธรรมวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม เป็นกรรมการตรวจบาลีสนามหลวงตลอดมาจนถึงปัจจุบัน เป็นผู้อำนวยการศึกษาคณะสงฆ์ประจำอำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี เป็นครูสอนปริยัติธรรมที่วัดเพชรสมุทรมุร จังหวัดสมุทรสงคราม เป็นกรรมการนำประโยชน์ธรรมและบาลีไปเปิดสอบที่ต่างจังหวัดหลายแห่ง เป็นผู้อุปการะโรงเรียนประจำจังหวัดสมุทรสงคราม “ศรัทธาสมุทรมุร” เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิสภาการศึกษาของคณะสงฆ์ ได้จัดตั้งโรงเรียนพุทธศาสนานวนาที่ตยขันในวัด และบริจาคทุนให้แก่นักเรียนเป็นจำนวน ๓๐ ทุนทุกปี ด้านการเผยแผ่ เป็นกรรมการเทศนา

เล่ม ๑๐๓ ตอนที่ ๑๖๕ ราชกิจจานุเบกษา ๒๕ กันยายน ๒๕๒๕

อบรมศีลธรรมแก่ข้าราชการ พ่อค้า ประชาชน จังหวัดสมุทรสาคร
 และจังหวัดสมุทรสงคราม เป็นกรรมการอบรมข้าราชการและประชาชน
 ในภาค ๑ เป็นประธานอนุกรรมการ เรื่อง แนวทางอบรมสามเณรบรรพชา
 ปีศาจฤดูร้อน เป็นกรรมการสำนักฝึกอบรมพระธรรมทูต จัดให้อบรม
 ศีลธรรมแก่นักเรียน โรงเรียนพุทธศาสนาวัดอภิตตยวัดปทุมคงคาเป็น
 ประจำ เป็นกรรมการส่งเสริมให้ความร่วมมือกับรัฐบาล ในการสมโภช
 กรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี ด้านสาธารณูปการ ได้ปรับปรุงเสนาสนะ
 ของวัดเพชรสมุทร ให้เป็นตึกทั้งหมด พร้อมทั้งสร้างกุฏิสงฆ์เป็นตึก
 ๒ ชั้น ๒๒ ห้อง สร้างศาลาการเปรียญ สร้างโรงเรียนปริยัติธรรม
 และฌาปนสถานเมื่อมาอยู่วัดปทุมคงคา ได้สร้างกำแพงรอบวัด
 สร้างกุฏิสงฆ์ สร้างหอฉัน หอสวดมนต์ สร้างศาลาอเนกประสงค์
 สร้างศาลาบำเพ็ญกุศล บูรณะพระอุโบสถ พระประธานในพระอุโบสถ
 นอกจากนั้น พระธรรมวโรดมยังได้ดำเนินการสร้างอุโบสถวัดท่าเลไทย
 อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แทนอุโบสถหลังเก่าที่ทรุด
 โทรม ส่วนทางด้านต่างประเทศ พระธรรมวโรดม ได้เดินทางไปดู
 กิจการพระศาสนา และการศึกษาในหลายประเทศ ตลอดทั้งไปเยือน
 สำนักวาติกันตามคำอาราธนาของพระสันตะปาปา โดยมีสมเด็จพระอริย
 วงศาสดญาณ (ปุ่นฉวีสิริมหาเถร) สมเด็จพระสังฆราช เป็นหัวหน้าคณะ
 ในการส่งคายนาศรีธรรมวินัยตรวจชำระพระไตรปิฎก ในพระบรม
 ราชูปถัมภ์ เพื่อเฉลิมพระเกียรติในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
 องค์เอกอัครศาสนูปถัมภก ทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ ๕ รอบ
 พระนักษัตร ได้เป็นสังคีตการกสงฆ์ในการสังคายนา

สรรพคุณยกย่องที่พระธรรมวโรดม ได้ปฏิบัติบำเพ็ญมาโดยตลอด ได้ปรากฏเป็นผลดีแก่ประเทศชาติ พระศาสนาและประชาชน สมควรยกย่องให้ดำรงในสมณฐานันดรสูงชัน

จึงทรงพระกรุณาโปรดสถาปนา พระธรรมวโรดม ขึ้นเป็นสมเด็จพระราชาคณะ มีราชทินนามตามที่จารึกในสุพรรณบัฏว่า สมเด็จพระธีรญาณมุนี ตรีปิฎกคุณาลังการ วิจิตรปฏิภาณธรรมปริชา ศัลขันธ์สมาจาร วิตรสุนทรมหาคณิสสร บวรสังฆาราม คามวาสี อรัณยวาสี สถิต ณ วัดปทุมคงคาราชวรวิหาร พระอารามหลวง มีฐานานุกรมที่ ตั้งฐานานุกรมได้ ๑๐ รูป คือ พระครูปลัดสัมพิพัฒนธีรจารย์ ญาณโสภณ วิมลศีลขันธ์สุนทร บวรมหาคณาธิการนายก ปิฎกธรรมรักษิต ๑ พระครูวินัยธร ๑ พระครูธรรมธร ๑ พระครูวิศาลสรกิจ พระครูคู่สวด ๑ พระครูวิศิษฎ์สรการ พระครูคู่สวด ๑ พระครูญาณวิจักขณ์ ๑ พระครูพิทักษ์สุนทร ๑ พระครูสังฆบริบาล ๑ พระครูสมุห์ ๑ พระครูใบฎีกา ๑

อนึ่งทรงพระราชดำริว่า พระธรรมธัชมนุ เป็นพระเถระผู้เจริญในคุณธรรมมีปฏิภาณปริชา ได้ศึกษาแตกฉานในมคธปริวรรตน์ ตลอดทั้งอรรถธรรมวินัย สามารถสอบไล่ได้สำเร็จภูมิเปรียญธรรม ๕ ประโยค ทรงพระกรุณาโปรดให้เป็นพระราชาคณะที่พระศรีวิสุทธิญาณ แล้วโปรดให้เลื่อนเป็นชั้นราชที่พระราชสมณัตถ์มนุ เป็นชั้นเทพที่พระเทพแก้วและเป็นชั้นธรรมที่พระธรรมธัชมนุ โดยลำดับ รับภาระพระพุทธศาสนามืดสาหะวิริยะในการประกอบพุทธศาสนกิจ เป็นที่ตานุหิตประโยชน์ตามกำลังสติปัญญาความสามารถช่วยกิจการคณะสงฆ์ อาทิ ด้านการปกครอง เป็นผู้ช่วย

เจ้าอาวาสวัดเทพศิรินทราวาส เป็นผู้รักษาการแทนเจ้าอาวาสวัดจุฬาราม ซึ่งเป็นที่ตั้งมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาลั และเป็นเลขาธิการคณะกรรมการชุด ด้านการศึกษา เป็นกรรมการออกข้อสอบนักธรรมสนามหลวง เป็นกรรมการตรวจนักธรรมและบาลี เป็นเลขาธิการสภาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัย เป็นรองประธานกรรมการสภาการศึกษา มหามกุฏราชวิทยาลัย เป็นอาจารย์ประจำในสภาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัย โรงเรียนครูปริยัติธรรม โรงเรียนพระธรรมทูต โรงเรียนพระสังฆาธิการ โรงเรียนพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ โรงเรียนนวกภิกขุ และโรงเรียนแม่ช้ไทย เป็นกรรมการสอบอบรมพระเถระเพื่อเป็นพระอุปัชฌาย์ของคณะกรรมการชุด เป็นผู้ริเริ่มการประสานปริญญครังแรกของคณะสงฆ์ไทย ริเริ่มเปิดโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ริเริ่มเปิดโรงเรียนบาลีสำหรับผู้ใช้ภิกษุสามเณรจนมีผู้สอบได้ถึงระดับ ๕ อันเป็นระดับสูงสุด ริเริ่มเปิดโรงเรียนแม่ช้ไทย และโรงเรียนพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ของสภาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัย เปิดสอนธรรมวินัย และวิทยาการที่ควรทราบแก่ภิกษุสามเณรชาวต่างประเทศ รจนาแบบเรียน และหนังสืออ่านเสริมความรู้เป็นจำนวนมาก ด้านการเผยแผ่ เป็นหัวหน้าและเป็นผู้อำนวยกาพระธรรมทูตสายที่ ๑ เป็นกรรมการโรงเรียนพระธรรมทูตของคณะสงฆ์ จัดให้มีการสนทนาธรรมสำหรับชาวต่างประเทศ จัดแสดงสัปดาห์แห่งพระไตรปิฎกสองปีต่อหนึ่งครั้ง ที่สภาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัย เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ทางพระพุทธธรรม และเห็นความสำคัญของคัมภีร์พระพุทธศาสนา รวมทั้ง

เล่ม ๑๐๓ ตอนที่ ๑๖๕ ราชกิจจานุเบกษา ๒๕ กันยายน ๒๕๒๕

พุทธศักราช ๒๕๒๕ ได้เดินทางติดตามสมเด็จพระญาณสังวร เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งที่พระศาสนโสภณไปต่างประเทศเพื่อหาทางจัดตั้งวัดไทยในประเทศออสเตรเลีย อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ อีกทั้งได้ปฏิบัติศาสนกิจ และดูงานด้านการศึกษาในต่างประเทศ รวม ๓๐ ประเทศ นอกจากนี้ ยังได้จัดประชุมแม่ชีไทยจากทุกภาคของประเทศแล้วจัดตั้งสถาบันแม่ชีไทยขึ้นเพื่อรวมกลุ่มแม่ชีไทยช่วยกันแก้ไขปัญหาต่างๆ และส่งเสริมให้แม่ชีมีความรู้ดีปฏิบัติชอบ สามารถบำเพ็ญประโยชน์แก่สังคมได้อย่างกว้างขวาง ด้านสาธารณูปการ ได้สร้างวัดจุฬารามาราม และมหาวิทยาลัยราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ มีอาคารหลายสิบหลัง ตลอดทั้งสถานพยาบาลสิรินธร ในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อีกทั้งได้จัดสร้างและบูรณะปฏิสังขรณ์เสนาสนะสงฆ์ที่วัดเทพศิรินทร์ทราวาส และวัดศรีประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี ในการสังคายนาพระธรรมวินัยตรวจชำระพระไตรปิฎก ในพระบรมราชูปถัมภ์ เพื่อเฉลิมพระเกียรติในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์เอกอัครศาสนูปถัมภก ทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ ๕ รอบพระนักษัตร ได้เป็นสังคีตการกสงฆ์ในการสังคายนา

สรรพกรณียกิจที่พระธรรมชาลินี ได้ปฏิบัติบำเพ็ญมาได้ปรากฏเป็นผลดีแก่ประเทศชาติ พระศาสนาและประชาชน สมควรยกย่องให้ดำรงในสมณฐานันดรสูงชัน

เล่ม ๑๐๓ ตอนที่ ๑๖๕ ราชกิจจานุเบกษา ๒๕ กันยายน ๒๕๒๕

จึงทรงพระกรุณาโปรดสถาปนา พระธรรมัชฌมนี ^{ชั้น ๗} ขึ้นเป็นรอง
สมเด็จพระราชาคณะ มีราชทินนามตามที่จารึกในหิรัญบัฏว่า พระญาณ
วโรดม วราคมธรรมาภีรต์ วัฒนธรรมกิจวิศาล คันทรจนาจารย์บัณฑิต
วิเทศโกวิทสังฆเลขาธิกร ธรรมยุติกคณิสสร บวรสังฆาราม คามวาสี
สถิต ณ วัดเทพศิรินทราวาสราชวรวิหาร พระอารามหลวง มีฐานานุกรมคือ
ตั้งฐานานุกรมได้ ๘ รูป คือ พระครูปลัดสุวัฒนญาณคุณ มนุญชรรมา
นุนายก ปิฎกวิภูสิต ๑ พระครูวินัยธร ๑ พระครูธรรมธร ๑ พระครู
ศัพทมงคล พระครูคู่สวด ๑ พระครูวิมลภาณ พระครูคู่สวด ๑ พระครู
สังฆการวิชัย ๑ พระครูสมุห์ ๑ พระครูใบฎีกา ๑

ขออาราธนาพระคุณผู้ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณฐานันดรเพิ่ม
อิสริยยศในครั้ง ^{นี้} จงรับธุระพระพุทธศาสนาเป็นภาระสั่งสอน ช่วยระงับ
อริกรรม และอนุเคราะห์พระภิกษุสามเณรในคณะและในพระอารามตาม
สมควรแก่กำลัง และอิสริยยศ ซึ่งพระราชทานนี้ และจงเจริญอายุ
วรรณ สุข พล ปฏิภาณ คุณสาร สิริสวัสดิ์ จิรัฏฐิติ วิรุพหิไพบูลย์ ใน
พระพุทธศาสนา เทอญ

ประกาศ ณ วันที่ ๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๒๕ เป็นปีที่ ๔๐
ในรัชกาลปัจจุบัน

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พลเอก ป. ตติยสุลานนท์

นายกรัฐมนตรี